

Віталій Письменний, Сергій Коженівський

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ДЛЯ ФІНАНСОВО ГРАМОТНИХ ШКОЛЯРІВ

*За редакцією доктора економічних наук
Віталія Письменного*

3-тє видання, перероблене і доповнене

Тернопіль
2024

Письменний В., Коженівський С.

П 35 Енциклопедія для фінансово грамотних школярів / за ред. д. е. н. В. Письменного; 3-тє вид., перероб. і доп. Тернопіль: Вектор, 2024. 320 с.

Щодня у світі з'являються все більше книг для дітей з фінансової грамотності. У них розповідається, як ефективно розпоряджатися грошима, планувати особистий бюджет, заощаджувати в юному віці, убезпечитися від фінансових шахраїв тощо. Втім, дітям не завжди зрозумілі складні терміни, які залишаються без пояснення. В енциклопедії ми розв'язали цю проблему, адже вона написана простою та доступною для розуміння мовою.

Енциклопедія призначена не тільки для дітей, а й буде корисна для читання усім тим, хто тільки почав цікавитися фінансовою грамотністю.

УДК 336:373(030)

ЗМІСТ

Передмова	4
Скорочення слів.....	6
А.....	8
Б.....	17
В.....	34
Г.....	45
Д.....	52
Е.....	66
Є.....	74
З.....	79
І.....	85
К.....	91
Л.....	107
М.....	112
Н.....	125
О.....	129
П.....	134
Р.....	161
С.....	169
Т.....	181
У.....	187
Ф.....	190
Х.....	205
Ц.....	207
Ч.....	210
Ш.....	212
Ю.....	216
Іноземні слова	218
Методика використання енциклопедії.....	237
Методика розв'язання задач.....	246
Методика проведення дидактичної гри „Слова”.....	271
Тести	272
Іменний покажчик	303
Термінологічний покажчик	304
Тематичний покажчик.....	310
Про авторів	316
Література	318

ПЕРЕДМОВА

*„Уперше я інвестував в 11 років,
а до того просто марнував своє
життя”.*

Уоррен Баффет (Warren Buffett)¹

Ідею енциклопедії для фінансово грамотних школярів ми плекали давно – простою та доступною для розуміння мовою, з використанням життєвих прикладів пояснити складні терміни. Хоча вона призначена для юного покоління, розраховуємо, що стане улюбленою книгою вчителів, які навчають основам управління особистими фінансами в школах, дідусів і бабусь для читання внукам перед сном й усіх тих, хто тільки почав цікавитися фінансовою грамотністю та прагне якісно збагатити свої знання.

Схожої літератури в книгарнях небагато, не дивлячись на те, що кількість книг для дітей щодня зростає. Проводячи уроки з фінансової грамотності, настільні фінансові гри, тренінги та воркшопи, присвячені питанням управління особистими фінансами, ми побачили, що діти загалом легко сприймають інформацію, втім, вдаючись до складних понять, потребують детального пояснення. Вони добре знають, що таке гроші, сімейний бюджет, доходи, витрати, заощадження й не розуміють економічний зміст активів, валютного курсу, інфляції та лізингу.

У третьому виданні енциклопедії ці та багато інших термінів ми не тільки розтлумачили, а й показали їх застосування на практиці (зрозуміло, що всі літери алфавіту

---

¹ Один з найуспішніших і найбагатших американських інвесторів, статки якого становлять близько 112 мільярдів доларів.

було дуже складно охопити, проте намагалися пояснити максимальну кількість слів, принаймні ті, які найчастіше використовуються). Згодом плануємо її перевидати з новими термінами, цікавими прикладами та доповненою реальністю. Щоб юне покоління ставало фінансово грамотним, в енциклопедію ми вклали вільний час, знання та навички.

Насамкінець хочемо подякувати усім тим, хто так чи інакше долучився до написання енциклопедії для фінансово грамотних школярів. Саме через юне покоління в нас виник інсайт до цієї книги й у нього черпали творче натхнення створювати інші інтерактивні освітні продукти. Крім енциклопедії, у доробку маємо книги та мультфільми, які сприяють фінансовій освіченості дітей, настільні фінансові ігри, які навчають ефективно розпоряджатися грошима, планувати особистий бюджет, убезпечуватися від фінансових шахраїв і заощаджувати.

Р. S. Для науковців і практиків-фінансистів хочемо наголосити, що ця книга є авторською інтерпретацією пояснення базових термінів й призначена для людей, які не мають академічних знань з управління особистими фінансами. Нам, маючи досвід написання наукових статей і монографій, було складно викладати думки не в науковому стилі, а більш доступною для розуміння мовою. Втім, ми взяли на себе цей виклик, адже така література є затребуваною для формування фінансово освіченого покоління.

З повагою – Віталій Письменний і Сергій Коженівський